

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

– імітаційна вправа, схожа з аналізом ситуацій, але відрізняється від нього тим, що викладачу заздалегідь відомо оптимальне або нормативне рішення (наприклад, питання про заходи, які приймуть керівники при недостатньо задовольняючих їх конкретних діях підлеглих);

– метод індивідуального тренажу, реалізований з допомогою спеціально сконструйованих тренажерів або спеціальних віртуальних комп'ютерних програм (наприклад, тренажер для набуття навичок роботи в автоматизованому диспетчерському пункті).

Коллективна професійна діяльність, яку відрізняє виділення не менше двох людей і взаємодія студентів, які займають різні ігрові посади, імітується за допомогою наступних методів:

– ділових ігор, які широко застосовуються в технологічних вищих навчальних закладах;

– розігрування ролей, прикладом якого може служити імітація створення нових видів технологічного та транспортуючого обладнання на знову споруджуваних зернопереробних підприємствах.

– ігрового проектування, найбільш придатного для вивчення складних інженерних дисциплін, наприклад, вирішення проблеми транспортної розв'язки внутрішньоцехового та міжцехового простору.

Імітаційні ігрові методи, які вже освоюють викладачі кафедри технологічного обладнання зернових виробництв, вимагають різних засобів, зусиль і часу на розробку і практичне застосування: від кількох років на створення великої ділової гри до двох-трьох тижнів на імітаційну вправу.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ЧИТАННІ ЛЕКЦІЙ

О.В. Алексашин, А.В. Ульяницький, Г.А. Гончарук

В останні роки проблеми вищої школи стали предметом широкого обговорення. Вносяться різні пропозиції щодо зміни методів і форм навчання, навчальних засобів і навіть самої системи вищої освіти. Поява таких пропозицій закономірна. Але на ряду з серйозними, науково обґрунтованими рекомендаціями пропонуються і такі, у яких лише віддається данина моді, не дають відчутних результатів, а в ряді випадків і досить далекі від справжніх, нагальних проблем вищої освіти. Введення в навчальний процес нових форм можливо при наявності обґрунтованих даних, що свідчать про поліпшення якості підготовки фахівців.

Лекція в системі навчання відіграє чільну роль. Отримуючи в ході лекції знання, студент долучається до науки на найсучаснішому рівні, дізнається про новітні досягнення в обраній галузі наук і одночасно отримує можливість проникнути в творчу лабораторію вченого-викладача.

Найголовніше і найпотрібніше в лекції є напрямна, що формує і визначає роль мови і мовлення, включаючи мову науки. У вищому навчальному закладі

не повинно бути місця лекції-переказом. Кожна лекція вимагає від викладача особистого аналізу розвитку наукових положень, історичного підходу до них і неодмінного висвітлення їх сучасного стану. При цьому інформація повинна бути авторитетною, переконливою та поданою на високому, але доступному для аудиторії науковому рівні. Необхідно, щоб майбутній фахівець бачив і ясно уявляв собі, де саме на практиці він зможе застосувати отримані знання.

За силою особистого емоційного впливу лектора, його контакту з аудиторією, виробленого враження, загального впливу на студентів лекційний спосіб передачі навчального матеріалу найбільш вдалий. Лекція розкриває понятійний апарат конкретної галузі знання, проблеми, логіку, дає цілісне уявлення про предмет, показуючи його місце в системі науки зв'язок зі спорідненими дисциплінами, збуджує інтерес до предмета, розвиває професійні інтереси, значною мірою визначає зміст інших видів занять.

Сучасна технічна апаратура не повинна витіснити лектора з навчального процесу. Використовувати технічні засоби слід тільки тоді, коли вони йдуть на користь справи, коли зміст матеріалу і характер викладу вимагають їх застосування як одного із засобів розкриття цього змісту.

Зміст лекції має бути на рівні сучасного розвитку науки і техніки, незалежно від змісту навчальної програми.

Методика навчальної роботи та управління навчальним процесом передбачає наявність зворотного зв'язку. Зворотній зв'язок у навчанні – це не поточна перевірка знань, а постійне виявлення результативності функціонування системи навчання з метою її подальшого вдосконалення.

Виходячи із цього дуже важливим є визначення методів інтенсифікації навчального процесу при читанні лекцій.

Один з методів інтенсифікації навчального процесу при читанні лекцій – залучення студентів до творчого процесу забезпеченням оперативного системного сприйняття читаного матеріалу.

Як правило окрема лекція складається з трьох основних частин: вступу, викладу змістовної частини та висновків:

1. Вступна частина. Формування мети та завдання лекції. Коротка характеристика проблеми. Показ стану питання. Список літератури. Іноді встановлення зв'язку з попередніми темами.

2. Виклад. Докази. Аналіз освітлення подій. Розбір фактів. Демонстрація досвіду. Характеристика різних точок зору. Визначення своєї позиції. Формулювання приватних висновків. Показ зв'язків з практикою. Достоїнства і недоліки принципів, методів, об'єктів розгляду. Область застосування.

3. Висновок. Формулювання основного висновку. Установка для самостійної роботи. Методичні поради. Відповіді на питання.

Таким чином, рекомендується розбити лекції на кілька логічно завершених частин, які подаються таким чином, щоб положення блоків основної інформації відповідало їх розташування в тексті з простою структурою.

Після прочитання кожної із зазначених частин студентам пропонується за обмежений час (5-7 хвилин) ознайомитися з конспектом, визначити положення і суть блоків основної інформації і скласти вторинний текст (50-60 слів), що має

форму короткої анотації. Потім студенти складають коротку анотацію на всю лекцію на основі анотацій на окремі її частини.

Пропонована методика дозволяє урізноманітнити роботу студентів, сприяє більш глибокому засвоєнню і запам'ятовуванню змісту лекції, розвиває навички системного мислення.

Існує погляд, що лекція є колективне спрямоване мислення студентів і педагога і головне завдання – зробити це мислення активним і плідним. А це забезпечується знанням, досвідом і педагогічною майстерністю викладача.

ФОРМА ТА ЗМІСТ ОПОРНОГО КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЙ

О.О. Голубьонкова , М.Г. Брайко

Сьогодні суттєво підвищуються вимоги суспільства до якості вищої освіти, кардинально оновлюються технології навчання, загострюється конкурентна боротьба на ринку освітніх та наукових послуг. У зв'язку із зазначеними обставинами особливого значення набуває проблема якості освіти, цілеспрямоване управління якою забезпечує досягнення необхідних показників. Паралельно йде інтенсивний пошук і нових форм навчально-методичного забезпечення навчального процесу.

Однією з тенденцій є суттєве скорочення часу аудиторних занять, зокрема лекцій, що призводить до загострення протиріччя – колосального обсягу інформації разом з дефіцитом часу. Один з варіантів вирішення цієї проблеми – розробка та застосування опорних конспектів лекцій, що надаються студентам у надрукованому або електронному вигляді.

Конспект – це систематичний, логічно пов'язаний запис, що об'єднує план, виписки, тези або, принаймні, два з цих типів запису. На відміну від тез і виписок, конспекти при обов'язковій стислості містять не тільки основні положення та висновки, а й факти, докази, приклади, ілюстрації.

Останнім часом викладачі створюють конспект у вигляді робочого зошиту, де частина інформації вже надрукована, але є місце для запису окремих визначень, запису прикладів тощо.

Так дисципліна «Маркетинг» входить до числа професійного циклу і встановлює базові знання для засвоєння спеціальних дисциплін, вона має низку специфічних особливостей, які вимагають врахування при складанні та використанні конспектів лекцій.

Серед таких особливостей можна виділити практичну спрямованість дисципліни, яка передбачає активну діяльність студентів і чималу частку самостійності, а також можливість розвитку організаторських та комунікативних навичок студентів.

Однією з важливих компетенцій фахівця-маркетолога є вміння візуалізувати інформацію, виявляти певні логічні зв'язки, визначати головні та побічні фактори тощо. Тому, вважаємо за доцільне, запропонувати такі поради стосовно роботи з конспектом лекцій: надавати у конспекті основні визначення,

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, Н.В. Скубій	115
ДО ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	
Я.В. Машарова	118
ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТОВНОГО НАПОВНЕННЯ КУРСУ “УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)” ДЛЯ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВНЗ	
А.В. Лупол	119
МОВА – НАСЛІДОК МАТЕРІАЛЬНОЇ І ДУХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОКОЛІНЬ	
Н.В. Конач	120
ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ ЦМО ОНАХТ	
Т.Г. Казарян, О.В. Шевчук	121
ПРОБЛЕМАТИКА РОЗШИРЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	
О.К. Часнкова	122
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧУВАННЯ» ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Н.А. Кушнір	123
КОМПЛЕКС МЕТОДІВ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА НАПРЯМОМ «ІНЖЕНЕРНА МЕХАНІКА»	
О.В. Алексашин, А.В. Ульяницький, Г.А. Гончарук	126
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ЧИТАННІ ЛЕКЦІЙ	
О.В. Алексашин, А.В. Ульяницький, Г.А. Гончарук	127
ФОРМА ТА ЗМІСТ ОПОРНОГО КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЙ	
О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко	129
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ	
О.О. Голубьонкова	130
ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
А.Ю. Букарос	131
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – НЕВІД’ЄМНИЙ ЕТАП ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРНИХ І НАУКОВИХ КАДРІВ	
Л.Д. Дмитренко, В.Є. Браженко, А.К. Кац	133
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙ ВИПУСКНИКА-МЕНЕДЖЕРА	
О.Б. Каламан, В.О. Чабаров	134
КЕРІВНИЦТВО САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ	
А.Г. Аванесьянц, С.О. Ромашкевич	136
ВПРОВАДЖЕННЯ «ХМАРНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИКУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Т.Д. Маркова	138
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Г.Б. Пчелянська	139
ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В E-LEARNING	
О.О. Меліх	140
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СКЛАДАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	
О.О. Антіпіна	141
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОМП’ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У ВНЗ	
Н.О. Макосд	142
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	
О.П. Антонюк	143
РОЛЬ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ	
Н.Й. Басюркіна	144
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ІННОВАЦІЙНОМУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Л.В. Гордієнко, Г.Ф. Пшенишнюк, І.В. Солоницька, О.В. Макарова	145